

aut amissa p suppliciu potestate, qua nunc aduersus bonos, quandiu hoc ipsum bonis expedit, uel tēporaliter aliquid ualent. Quod in finē iusti cōuenire desiderant, quis pro inimicis suis orent, rāmen nō absurde uindictam desiderare dicunt. Veruntamen filius hoīs ueniens, putas inueniet fidem in terra? Quamuis omnipotens cōditor semp electos suos ad se clamātes sit uindicare paratus, in die tñ iudicij (qd trementi est corde retinendū) cum idē conditor in forma filij hoīs apparebit, tanta erit raritas electorū, ut non tā ob clamorē fidelīū iniuste damnatorum totius iā mundi sit acceleranda ruina. Quod autē dñs quasi dubitatiue dicit, Putas inueniet fidem in terra, nō dubitat, sed arguit, Verbo quippe dubitationis increpatur infidelitas, nō opinatur diuinitas. Nam & nos aliqñ de rebus, quas certas habemus, increpative uerbū dubitationis ponimus, cū corde nō dubitemus: uelut si indigneris seruo tuo, ut dicas: Cōtemnis me: cōsidera, forsitan dñs tuus sum. Et Apostolus ad quosdā contēptores suos: Puto autē, inquit, quod & ego spm̄ dei habeam. Qui dicit puto, dubitare uidetur, sed ille increpabat, non dubitabat. Ita ergo & dñs scit quidem omnia, per quem facta sunt omnia, & tamen dubitādo increpat infidelīū corda.

SABBATO QVATVOR
tuor temporum. Lucæ XIII.

In illo tempore dicebat Iesus turbis similitudinem hanc: Arborem ficī habebat quidam plātātam in uinea sua. Et rel.

POtest quidē hęc arbor fici gñis humanā designare naturā, per uineā genus humanum, p̄ ficū doctores, siue principes huius mūdi. Que bñ plantata est, hoc est, ad auctoris sui similitudinē creata est. Sed domino per triennium fructū dare negauit, quia ante legem, sub lege, sub gratia obedire de-

spexit. Verum si ad superiora respexeris, animaduertes significari per uineam plebem Iudæos, per ficum scribas & pharisæos: & si generaliter omnium, specialiter tamē synagogæ typum portare. Nam cum præmissa illa terribili tremendaq; sententia, Si non pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis, mox de infortunda arbore parabolam subiungit, apertissime docens eos qbus loquebatur, instar infructuosæ ficus, si nō pœniterēt, esse succidendos. Vinea dñi sabaot domus Israel est, ut Isaia cātico docemur: synagoga autē in eadē domo condita, fici est arbor in uinea. Sed qui uineam suā permisit à uiatoribus diripi, hic etiā ficum iussit excidi. [Et uenit querēs fructum in illa, & nō inuenit.] Id qd sequi synagogā per Moysen instituit dñs, in carne natus aperuit, & crebrius in synagoga docens, fructū fidei quæsiuit, sed in pharisæorum mente nō inuenit. [Dixit autē ad cultorē uineæ: Ecce anni tres sunt, ex quo uenio quærens fructū in ficulnea hęc, & non inuenio.] Per cultorē uineæ apostolorū doctorūq; ordo exprimit, quos precibus ac

Isai. 9

monitis assidua plebi dei cura suggeritur. His etiam
 dñs sæpissime de infructuosa Iudæorū gente quere-
 batur, quod per tres annos suæ uisitacionis, hoc est,
 in legalibus edictis, in prophetis cōtestationibus,
 in ipsa coruscantis euangelij gratia negligens extite-
 rit. Succide ergo illam, ut quid etiam terrā
occupat. Non ab apostolis, sed à Romanis gēs Iu-
 dæa succisa, & à terra repromissionis eiecta est. Sed
 succide, inquit, illam .i. succisiōis ei uenturæ cladem,
 pœnitentiā suadēdo, propone. Quæ iusto iudicio
 terram cū regno perdidit, pro cuius amore celi ciues
 persequi, ipsumq; celi & terræ regē occidere nō me-
 ruit, dicens per suos pontifices & pharisæos: Si dimit-
 timus eum sic, oēs credent in eū. Et ueniēt Romani,
 & tollēt nostrum locū & gentē. Potest etiā per terrā
 sterili ficu occupatā, Iudæicæ plebis turba figurari, q̄
 noxia præpositorū umbra, ne ueritatis lumē recipere
 possit, est depressa: & ne supernæ dilectionis sole
 calefieret, exēplo est eorū prauitatis impedita, iuxta
 quod eisdem alibi saluator: Væ, inquit, uobis scribæ
 & pharisæi hypocritæ, qui clauditis regnū cælorum Matth. 23
 ante homines. Vos enim non intratis, nec introeun-
 tes finitis intrare. Et ille respondens, dixit illis:
Domine, dimitte illā ⁊ hoc anno usq; dū fo-
diam circa illam. Vox apostolorum est, qui post
 passionem dñi pro Iudæis summopere precabantur,
 ne absq; pœnitentiā dominicæ crucis ultionem pate-
 rentur. Vsq; dum fodiam, inquit, circa illam, id est, ra-
 dicem infructuosæ mētis ligone bis acutæ infectio-
 nis humiliem, præsentiu uidelicet pressurarum hor-
 rorem & pperuæ dānationis incutiens. Omnis quip-
 pe fossa in imo est, & nimis increpatio, dum mentē

sibi demonstrat, humiliat. Et mittam stercora. Id est, malorum quæ fecit abominationē ad animum reducam, & compunctionis gratiam quasi de putredine stercoreis suscite. Et siquidem fecerit fructum, si autem in futurum succides eā. Cum diceret, [Et siquidem fecerit fructum,] nō subiūxit aliud, sed suspendit sententiam. Cum uero adderet, [si autem,] cōtinuo iudicium uenturæ dānationis adnexuit, dicēs: [in futurū succides eam.] Quia uidelicet multum p̄liuiosem ad negandum, quā ad confitendum dñs synagogam uidebat. Vnde & alibi rebus eandem figuram, quam hic uerbis agēs, infecundam sicut æternæ sterilitatis maledictiōe damnauit, ostēdens uidelicet eam, & si fodiant apostoli corripiendo, & si steruus aduehant peccata improperando, nulla tamen penitentiæ fruge cumulandā, sed districtæ bipennis seueritate tollendam. Erat autem docens in synagoga Iudeorum sabbatis. Et ecce mulier, quæ habebat spiritū infirmitatis annis decem & octo. Dicta de ficu parabola, dñs in synagoga docuisse narratur, ut uidelicet intimeretur, non aliō parabolam tendere, sed hoc esse fructum in ficulnea quærere, & nō inuenire, uerbum synagogæ commodare, nec recipi. Quā tamen totam funditus ob culpam sterilitatis extirpandā putares, sed reliquias per electionem gratiæ scires esse saluandas, mox ibidem ecclesiæ primitiæ fanatio, sub incuruatæ mulieris specie subsequitur. Quæ bene decem & octo annis fuit curuata, q̄ numerus ternario sexies ducto perficitur, quia uidelicet eam in testimonio legis, in uaticinio prophetiæ, & in reuelatione gratiæ per infirma opera languere oñdit,

Senarius enim numerus, in quo mundi est creatura perfecta, operum perfectionem significat. Tria uero sunt (ut dixi) tempora dominicæ uisitacionis, in quibus Iudæa, quæ terrena magis quàm cælestia nouerat operari, quasi decem & octo annis à suæ mentis erat rectitudine curuata. Et erat incuruata, nec omnino poterat sursum respicere, quia terrena sapiens infirma requirens, cælestia cogitare nondum sciebat, audiens per prophetam: Si uolueritis & audieritis me, bona terrena comedetis. Quo contra membris ecclesiæ dicit Apostolus: Quæ sursum sunt sapite, nõ que super terram, Quam cum uidisset Iesus, uocauit eam ad se, & ait illi: Mulier, dimissa es ab infirmitate tua. Et imposuit illi manus, & confestim erecta est, & glorificabat deum.] Vidit, prædestinando per gratiam: uocauit, illustrando per doctrinam: imposuit manus, spiritualibus donis adiuuando: erexit, ad glorificandum deum in operibus bonis, uel que ad fidem firmam prouehendo. Quos (inquit) prædestinauit, hos & uocauit, quos autem uocauit, illos & iustificauit: quos autem iustificauit, illos & magnificauit. Respondens autem archisynagogus, in dignas quæ sabbato curasset Iesus, dicebat turbæ: Sex dies sunt in quibus oportet operari. In his ergo uenite & curamini, & non in die sabbati.] Sabbato curauit Iesus, ostendens iam esse tempus, ut secundum prophetiam Cantici canticorum aspiraret dies, & remouerentur umbræ. Sed nesciebat archisynagogus, uel hoc uel illud multo excellentius sacramentum, quod sabbato curando dominus intimabat, quia scilicet post sex seculi huius ætates, perpetua uitæ immortalis erat gaudia daturus, in cuius figura Moyses sabbato non à bo

no, sed à seruili, hoc est, noxia præcipit actione ferian-
 dum, illud utiq; tempus præfigurās, quo secularia no-
 stra opera, non autem religiosa, hoc est, deum laudā-
 di acta cessarent. Fallitur ergo, & fallit archisynago-
 gus, quia lex in sabbato non hominē curare, sed onera
 ferre, hoc est, peccatis grauari prohibuit. **Respon-**
dens autem ad illos dominus, dixit: Hypocri-
 tæ, unusquisq; uestrum sabbato non soluit bouem su-
 um aut asinum à præsepio, & ducit ad aquare?] Infi-
 delitatis quidem arguit principes synagoga, & merito
 hypocritarum, id est, simulatorum nomine notat,
 quos, cum magistri plebium esse appeterēt, hominis
 sanationem pecoris curæ postponere puderet. Sed al-
 tiore sensu bouis & asini uocabulo, Iudgum Græcūq;
 significat, de quorum uocatione scriptum est: Bos
 cognouit possessorem suum, & asinus præsepe domi-
 ni sui: q; uterq; peccati uinculis absolutis, sitim æstūq;
 mundi huius dominici fontis haustu deposuit. **Hæc**
autem filiam Abraæ, quā alligauit satanas,
 ecce decem & octo annis, non oportuit solui à uinculo
 isto die sabbati? Filia Abraæ, est anima quæq; fidei
 unitatē collecta, q̄ tempore legis & dominicæ resur-
 rectionis impleto, per gratiā spiritus sancti septiformē,
 à uinculo longe captiuitatis erupit. Nam & hoc
 modo fortasse, mysterium sabbati decem & octo an-
 norum, potest non incōuenienter intelligi. Idem est
 ergo mystice, bouem uel asinum solutos à præsepio
 ad potum agi, quod & filiam Abraæ à uinculo noxię
 inclinationis erigi, ecclesiam uidelicet ex Iudæis & gē-
 tibus congregatam, laqueis peccatorū per aquam ba-
 ptismatis absolui, atq; ad cælestia sperāda sublimari.

QUATVOR TEMPO. 445

Notandum sane, quod nefandissima hæresis, ex eo quod dñs ait mulierem alligatã à satana, conatur astruere, corporum humanorum uitia, non ad dominum autorem, sed potius ad diabolum pertinere: quasi diabolus, cum habeat semper cupiditatem nocendi, nocere cuiquã possit, nisi ab omnipotente acciperet potestatem. Nam quid aliud nõ solũ in libro beati Iob, quem memorata hæresis, cũ cæteris ueteris testamẽti libris, & cum ipso deo qui dedit, quasi maligno mũdi principe, ut insanos exufflat, sed etiam in euangelio declaratur, ubi dæmonia nec in porcos ire potuisse, nisi hoc illis ipse concederet, legitur.

DOMINICA XIX.
post Pentecosten, Matth. XXII.

In illo tempore Accesserunt ad Iesum Saducæi, qui dicunt non esse resurrectionem. Et reliqua.

PRædicante domino nostro Iesu Christo, duæ p̄cipuæ hæreses erant inter Iudæos, una Saducæorum, & altera pharisæorum. Saducæi autem dicuntur, qui Saducum quendam magistrum legis sequerentur, neque resurrectionem credebant, neque angelos, neque spiritus esse. Hi tantum quinque libros Moysi recipientes, oracula prophetarum respuebant. Et cõtra pharisæi, qui diuisi interpretantur, eo quod à cæteris in quibusdam obseruationibus se separarent, & resurrectionem credebant corporum, & angelos & spiritus esse fatebantur, & nõ solum quinque libros Moysi, sed etiam oracula prophetarum recipiebant. Saducæi ergo, ut re